Ўзбекистон Республикаси номидан Хал қилув қарори

Жиззах шахри октябрь

2024 йил 4

Жиззах туманлараро иқтисодий суди, судья О.С.Асатовнинг раислигида, судья ёрдамчиси Ш.Каримовнинг котиблигида, Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси Жиззах вилоят ҳудудий бошқармаси даъвогар «ВМВ ЕХІМ» МЧЖнинг манфаатида, жавобгар «Жабборов Хамза» фермер ҳўжалигидан 8 193 280 сўм асосий қарзни ундириш тўғрисидаги даъво аризаси бўйича ишни (тарафлар вакилларининг иштирокисиз) Жиззах туманлараро иқтисодий судининг биносида, очиқ суд мажлиси муҳокамасида кўриб чиқиб, қуйидагиларни

АНИКЛАДИ:

«ВМВ ЕХІМ» МЧЖ (кейинги ўринларда даъвогар деб юритилади) ва «Жабборов Хамза» фермер хўжалиги (кейинги ўринларда жавобгар деб юритилади) ўртасида 2023 йил 15 февралда F/3-сонли шартнома тузилган. Ушбу шартномага кўра, "Етказиб берувчи" (жавобгар) озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш мақсадида қишлоқ хўжалиги махсулотларини "Буюртмачи" (даъвогар)га етказиб бериш, "Буюртмачи" (даъвогар) эса ушбу махсулотларни қабул қилиб олиши ва келишилган дала нархи бўйича хақини тўлаб бериш мажбуриятини ўз зиммасига олган.

Мазкур шартномага асосан даъвогар томонидан жами 14 800 000 сўмлик уруғлик кўчат ва минерал ўғитлар етказиб берилган.

Жавобгар олинган тўлов учун етказиб берилиши лозим бўлган маҳсулотларни қисман етказиб бермаган.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 55-моддаси 3-қисмига кўра ҳар ким бузилган ҳуқуқ ва эркинликларини тиклаш учун унинг иши қонунда белгиланган муддатларда ваколатли, мустақил ҳамда холис суд томонидан кўриб чиқилиши ҳуқуқи кафолатланади.

Суд мажлисининг вақти ва жойи тўғрисида тегишли тартибда хабардор қилинган даъвогар ва жавобгардан суд мажлисига вакиллар келишмади.

Ўзбекистон Республикаси иқтисодий процессуал кодексининг 170-моддаси учинчи қисмига кўра, иш муҳокамасининг вақти ва жойи тўғрисида тегишли тарзда хабардор қилинган жавобгар, учинчи шахслар суд мажлисига келмаса, низо уларнинг йўқлигида ҳал қилиниши мумкин.

Ушбу холатда суд, такдим этилган хужжатлар ишни мазмунан кўриб чикиш имкониятини беришини инобатга олиб, палата ва жавобгар вакилининг иштирокисиз ишни кўришни мумкин деб ҳисоблайди.

Суд, ишдаги хужжатларга хукуқий баҳо берган ҳолда, қуйидаги асосларга кура, даъво талабини тулиқ қаноатлантиришни лозим деб ҳисоблайди.

Иш хужжатларидан аникланишича, даъвогар ва жавобгар ўртасида 2023 йил 15 февралда F/3-сонли кишлок хўжалиги махсулотларини харид килиш бўйича шартнома тузилган.

Ушбу шартномага кўра, "Етказиб берувчи" (жавобгар) озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш мақсадида қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини "Буюртмачи" (даъвогар)га етказиб бериш, "Буюртмачи" (даъвогар) эса ушбу маҳсулотларни қабул қилиб олиши ва келишилган дала нархи бўйича хақини тўлаб бериш мажбуриятини ўз зиммасига олган.

Мазкур шартномага асосан даъвогар томонидан электрон ҳисобварақ-фактураларга асосан жами 14 800 000 сўмлик уруғлик кўчат, ёқилғи ва минерал ўғитлар етказиб берилган ва жавобгар томонидан ушбу товар-моддий бойликлар қабул қилиб олинган.

Жавобгар шартнома бўйича қисман махсулотларни топшириб, олинган товар моддий қимматликлар ва топширган махсулотлари нисбати бўйича даъвогардан 8 193 280 сўм қарздор бўлиб қолган.

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодекси (бундан буён матнда ФК деб юритилади)нинг 236-моддасига кўра, мажбуриятлар мажбурият шартларига ва конун хужжатлари талабларига мувофик, бундай шартлар ва талаблар бўлмаганида эса — иш муомаласи одатларига ёки одатда кўйиладиган бошка талабларга мувофик лозим даражада бажарилиши керак.

ФКнинг 333-моддасига кўра, қарздор айби бўлган тақдирда мажбуриятни бажармаганлиги ёки лозим даражада бажармаганлиги учун, агар қонун хужжатларида ёки шартномада бошқача тартиб белгиланмаган бўлса, жавоб беради. ФКнинг 466-моддасига кўра, қишлоқ хўжалиги маҳсулотини етиштирувчи ўстирилган (ишлаб чиқарилган) қишлоқ хўжалиги маҳсулотини тайёрловчига контрактация шартномасида назарда тутилган миқдор ва ассортиментда топшириши шарт.

Мазкур ҳолатда, суд, даъвогарнинг жавобгардан 8 193 280 сўм асосий қарзни ундириш тўғрисидаги даъво талабини асосли деб ҳисоблаб, уни тўлиқ қаноатлантиришни лозим деб ҳисоблайди.

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 118-моддаси иккинчи қисмига кўра, ҳал қилув қарори ўз фойдасига чиқарилган тарафга иш бўйича қилинган барча суд харажатларининг ўрни, гарчи бошқа тараф давлат божини тўлашдан озод этилган бўлса ҳам ушбу бошқа тараф ҳисобидан қопланади.

Бундай ҳолатда, суд иш ҳужжатларини текшириб чиқиб, даъвогар вакилининг тушунтиришларини тинглаб, ишдаги далилларга ҳуқуқий баҳо берган ҳолда, даъвогарнинг даъво талабини тўлиқ қаноатлантиришни, жавобгар «Жабборов Хамза» фермер ҳўжалигидан даъвогар фойдасига 8 193 280 сўм асосий қарз ундиришни, суд ҳаражатлари масаласини муҳокама қилиб, жавобгардан даъвогар фойдасига олдиндан тўланган 34.000 сўм почта ҳаражати, Республика бюджетига 340.000 сўм давлат божи ундиришни лозим топди.

Юқоридагиларга кўра, Ўзбекистон Республикаси Иктисодий процессуал кодексининг 113, 118, 176-179, 180, 186-моддаларига асосланиб суд-,

КАРОР КИЛДИ:

Даъвогарнинг даъво талаби тўлик каноатлантирилсин.

Жавобгар «Жабборов Хамза» фермер хўжалигидан даъвогар «ВМВ ЕХІМ» МЧЖ фойдасига 8 193 280 сўм асосий қарз ва олдиндан тўланган 34.000 сўм почта харажати ундирилсин.

Жавобгар «Жабборов Хамза» фермер хўжалигидан Республика бюджетига 340.000 сўм давлат божи ундирилсин.

Хал қилув қарори қабул қилингандан кейин бир ойлик муддат ўтгач қонуний кучга киради.

Хал қилув қарори қонуний кучга киргач ижро варақаси берилсин.

Хал қилув қароридан норози бўлган тарафлар бир ой муддат ичида шу суд орқали Жиззах вилоят судининг иқтисодий ишлар бўйича судлов ҳайъатига апелляция шикояти (протести) ёхуд ҳал қилув қарори қонуний кучга кирган кундан эътиборан олти ой ичида кассация шикояти (протести) бериши мумкин.

Апелляция ёки кассация тартибида кўрилмаган иш тафтиш тартибида кўриб чиқилмаслиги ишда иштирок этувчи шахсларга тушунтирилсин.

Судья О.С.Асатов

